

Smernice za gradnjo bivalnih enot/stanovanjskih skupin za odrasle osebe, ki so upravičene do institucionalnega varstva v varstveno delovnih centrih, centrih za usposabljanje delo in varstvo in posebnih socialnovarstvenih zavodih (Javni razpis za izvajanje ukrepa Zagotovitev varnega okolja bivanja za osebe, ki so odvisne od pomoči drugih)

Smernice se nanašajo samo na gradnjo objektov, ki bodo namenjeni ciljni skupini iz druge alineje 5. točke/poglavja javnega razpisa, to je za odrasle osebe, ki so v skladu z 8. členom C točke odstavka b) Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, upravičene do institucionalnega varstva v varstveno delovnih centrih, centrih za usposabljanje delo in varstvo ter posebnih socialnovarstvenih zavodih.

Namestitve s podporo po osebni meri

V delu, ki se nanaša na stanovanjske skupine je namen omejitve razpisa na gradnjo stanovanjskih skupin, namenjenih največ 6 osebam vzpostavitve novih namestitev s podporo, ki predstavljajo alternativo obstoječim socialnovarstvenim institucijam in storitvam socialnega varstva. Oblikovanje razpršenih skupnostnih namestitev s podporo pomeni gradnjo prilagojenih stanovanj in hiš, predvsem pa vzpostavitve oskrbe po osebni meri za ljudi z oviranostjo. Cilj gradnje manjših skupnostnih namestitev je oblikovanje bolj osebnih življenjskih prostorov, ki se v večji meri približajo idealni podobi doma za posameznice in posameznike z oviranostjo, ob tem pa omogočiti več možnosti izbire in samoodločanja ter upoštevanja in uresničevanja njihovih individualnih potreb in želja.

MDDSZ je v procesu sprejema Strategije deinstitucionalizacije za socialno varstvo (za osebe do 65 let), katere cilj bo zagotoviti pogoje za preselitev ljudi iz velikih institucij v manjše enote v skupnosti, kar bo med drugim vključevalo tako dodaten razvoj storitev v skupnosti, izobraževanje in opolnomočenje kadrov kot tudi spremembo zakonodaje. Zavedamo se, da naši socialnovarstveni zavodi svoje delo opravljajo dobro, vendar pa imajo ljudje z oviranostjo, ne glede na intenzivnost in obseg potreb, v skladu z zakonodajo, Konvencijo o pravicah invalidov in smernicami EU, pravico imeti moč nadzora nad svojim življenjem in nad odločitvami glede tega, kje in s kom bodo živeli ter kakšno obliko podpore in oskrbe bodo imeli.

Raziskave kažejo, da manjše, razpršene namestitvene enote ustvarjajo pogoje za oblikovanje podpore po osebni meri in preprečevanja nastanka institucionalne kulture ter pogoje za običajno življenje ljudi z oviranostjo v skupnosti, boljše življenje in vključenost v skupnost.

Razpršenost

Cilj je gradnja razpršenih nastanitvev. Izkušnje iz tujine kažejo, da razpršene namestitve za ljudi z oviranostjo prinašajo večjo kakovost življenja, boljšo socialno vključenost, materialno blaginjo, samodeterminacijo, osebni razvoj in zagotavljajo uresničevanje več pravic kakor namestitve, kjer živi skupaj veliko ljudi. Razpršene nastanitve so stanovanja ali hiše, ki so istega tipa in velikosti kot večji del nastanitvev v skupnosti, kjer živi večinsko prebivalstvo. Stanovanjske enote oziroma nastanitve naj bodo razpršene in v običajnih soseskah oziroma lokalnih skupnostih in ne v gručah po dve ali več ali v neposredni bližini druga druge (npr. ena ob drugi, skupno dvorišče, čez cesto). Razpršene nastanitve naj prav tako ne bodo v neposredni bližini obstoječih stanovanjskih skupin, bivalnih enot ali socialnovarstvenih institucij.

Vrsta namestitve

Stanovanja ali hiše za ljudi z oviranostjo naj bodo v največji meri podobne običajnim namestitvam in življenjskim pogojem v Sloveniji. Osrednje vodilo za oblikovanje, opremljanje in vzdrževanje namestitve naj bodo potrebe ljudi, ki v njih živijo. Stanovalci podpornih namestitev naj imajo v največji meri vpliv na te procese, t.j., naprimer možnost opremljanja in ureditve svoje sobe ali garsonjere. Morebitni prostori

za izvajalce storitev naj ne bodo del bivalnega prostora stanovalk in stanovalcev. Stanovalci si sami izberejo svoje sostanovalce oziroma se pri tem upošteva njihovo mnenje.

Priporočilo je, da ima v hiši vsak stanovalec svojo garsonjero (ločen vhod, svojo sobo s kopalnico in kuhinjo). V primeru skupne namestitve več ljudi v hišo ali stanovanje naj ima vsak stanovalec svojo sobo, razen v primeru, ko sta stanovalca partnerja ali izrecno izrazita željo po skupnem bivanju v eni sobi. Priporočilo je, da na eni lokaciji (v stanovanju ali hiši) ne živijo več kot 4 ljudje, v nobenem primeru pa ne več kot 6 ljudi. Na eni lokaciji prav tako ne sme biti več enot ali stanovanj, če skupno število ljudi, ki živi v njih, presega število 6.

Dostopnost

Namestitve s podporo morajo biti dostopne za ljudi z oviranostjo in prilagojene stanovalcem in stanovalkam, ki v njih živijo. Stanovanja morajo biti dostopna za ljudi na invalidskem vozičku. V primeru hiš morajo biti za ljudi z vozički v celoti dostopni skupni prostori v pritličju in lasten zasebni prostor.

Ljudje, ki živijo v namestitvah s podporo, naj bodo v čim večji meri enakopravno vključeni v skupnost, za kar morajo biti na voljo ustrezne možnosti. Pri gradnji razpršenih enot je potrebno upoštevati in kot prioriteto postaviti bližino trgovin, postaj lokalnega prometa, knjižnice, bankomata, rekreativnih objektov, lokalov, restavracij in drugih skupnostnih storitev (maksimalna razdalja do prve trgovine ali lokala naj bo 800 metrov).